

9. De ecologische partijen

Jo Buelens

9.1. Bibliografie

- BUELENS (J.), LUCARDIE (P.). Ook nieuwe partijen worden oud. Een verkennend onderzoek naar de levensloop van nieuwe partijen in Nederland en België, in VOERMAN (G.), LUCARDIE (P.), eds. *Jaarboek Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen 1997*. Groningen, 1998, p. 118-152.
- BUELENS (J.), DELWIT (P.). Belgium: Ecolo and Agalev (Groen!): two institutionalized green parties with parallel but different stories, in FRANKLAND (E.G.), LUCARDIE (P.), RIHOUX (B.), eds. *Green Parties in Transition. The End of Grass-roots Democracy?* Surrey, 2008, p. 75-91.
- DELWIT (P.), DE WAELE, (J.-M.). *Ecolo: les verts en politique*. Parijs, 1996.
- DELWIT (P.), DE WAELE, (J.-M.), VAN DE WALLE (C.). *Les partis verts en Europe*. Brussel, 1999.
- DESCHOUWER (K.). Belgium: the “Ecologists” and “Agalev”, in MÜLLER ROMMEL (F.), ed. *New Politics in Western Europe: The Rise and Success of Green Parties and Alternative Lists*. Boulder, 1989, p. 39-54.
- DESCHOUWER (K.). *De wortels van de democratie: Agalev op zoek naar een goede vorm*. Antwerpen, 1996.
- DESCHOUWER (K.). *New Parties in Government: in Power for the First Time*. Londen-New York, 2008.
- MAIR (P.). The performance of green parties: an evaluation, in *Colloque International: “Les Partis Verts en Europe: une nouvelle ère?”*. Brussel, 1998.
- MERTENS (J.). *De groei van groen*. Brussel, 2001.
- MÜLLER-ROMMEL (F.), POGUNTKE (T.). *Green Parties in National Governments*. Londen-Portland, 2002.
- RIHOUX (B.). *Les partis politiques: organisations en changement. Le test des écologistes*. Parijs, 2001.
- VERSTEYLEN (L.). *Agalev-strekking donkergroen 1977-1987. Luc Versteyleen memoires*. Leuven, 2002.

9.2. Historisch overzicht

Toen begin van de jaren 1970 pater Versteylen zijn studenten aan het denken zette over niet-materiële waarden, kon hij niet vermoeden dat uit zijn beweging een heuse partij zou groeien. Als drukkingsgroep bleek het steunen van groene kandidaten geen succes, zodat sommige aanhangers gingen overwegen om zelf aan verkiezingen deel te nemen. Ondertussen kwamen er steeds meer mensen op voor de zachte waarden, een stroming in heel West-Europa. In november 1981 werd de opbouw van de partijorganisatie, genaamd *Anders Gaan Leven* (Agalev), in snelheid overtroefd door het succes van de partij bij de verkiezingen. Met één senator en twee kamerleden was het niet langer mogelijk om een loutere beweging te blijven. Pas in 1982 kreeg de partij aparte statuten: een organisatie die zeer sterk gericht was op basisdemocratie en waarin hoge eisen werden gesteld aan de leden. Verkiezingen winnen was geen probleem. Tot en met de verkiezingen van 1991 bleef het aantal verkozen stijgen tot zeven.

Er ontstond een bijzondere situatie: een partij met veel kiezers, veel gekozenen maar met nauwelijks een paar duizend leden. In 1991 werd een zo goede score verwacht, dat regeringsdeelname tot de mogelijkheden behoorde. De winst viel echter tegen, zodat de stap naar het ondersteunen van een meerderheid slechts in 1993 werd gezet bij het ondertekenen van het Sint-Michielsakkoord. De “ecotaks” werd voor de partij echter een afknapper, en bij de verkiezingen van 1995 was voor het eerst een lichte achteruitgang te merken. De interne partijorganisatie veranderde intussen op enkele vlakken. Door de plaats van Agalev in het politieke landschap groeide de nood aan snelle beslissingen, wat onmogelijk was in de bestaande structuren. De professionele politici kregen ook steeds meer “informeel” gewicht in de besluitvorming. Na enkele tussentijdse wijzigingen kregen de nieuwe structuren vorm in 1996. De inhoud op lange termijn werd nog door de leden bepaald, maar het dagelijks bestuur kwam overwegend in handen van de professionelen.

Na de verkiezingen van 1999 werd regeringsdeelname een feit. Door enkele milieuschandalen en de dioxinecrisis was de electorale score beter dan verwacht. Zo lagen de kaarten gunstig voor een paars-groene regering. Voor het eerst zaten zowel Ecolo (zie hieronder) als Agalev in de regering. Deze deelname zou electoraal een ramp worden. Bij de federale verkiezingen verloor Agalev al haar negen zetels in de Kamer. Veel personeelsleden werden ontslagen en de ondersteunende diensten dienden noodgedwongen sterk te worden afgebouwd. De partij nam een nieuwe start en veranderde haar naam in *Groen!* in 2003. De regionale verkiezingen van 2004 en de federale van 2007 brachten haar terug in het parlement.

Anders dan bij Agalev lagen de wortels van *Ecolo* niet alleen in een beweging, maar ook in een afscheuring van het Rassemblement Wallon van Namen. Met de leden van “Les Amis de la Terre” speelde deze dissidente groep een voorname rol in de ontstaansgeschiedenis van de partij. Al in 1980 werd de partij officieel opgericht en het electoraal succes van 1981 gaf deze nieuwe formatie de nodige zelfzekerheid. De partij kreeg niet alleen electoraal enig aanzien. Ecolo werd ook erg vroeg gevraagd om de meerderheid te steunen. Al in 1986 was deze problematiek aan de orde in het Franstalige landsgedeelte, wat niet zonder gevolgen bleef voor de samenhang in de partij. Dissidentie was nooit ver weg, ondanks

goede electorale scores in de periode 1988-1991. In 1993 ondertekende Ecolo het Sint-Michielsakkoord, zoals ook Agalev deed. 1994 en 1995 waren electoraal zwak te noemen, wat opnieuw tot verhoogde interne spanningen leidde rond de vraag welke koers er diende te worden gevolgd. De vraag naar politieke allianties stond ook steeds op de agenda. Het inrichten van zeer veel forums moest ervoor zorgen dat de band met het publiek niet verloren ging. Het electorale succes van de Franstalige groenen in 1999 leidde uiteindelijk tot regeringsparticipatie op de federale, regionale en communautaire niveaus (uitgezonderd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest). Ook voor Ecolo werden de verkiezingen van 2003 rampzalig. Haar zetelaantal werd meer dan gehalveerd (van 11 naar 4 zetels in de Kamer). Interne crisissen waren het gevolg en heel wat personeel diende wegens gebrek aan middelen te worden ontslagen. In tegenstelling tot de Nederlandstalige groenen bleef Ecolo na de verkiezingen van 2004 op één niveau in de regering zitten: het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In 2007 was de situatie ook op federaal vlak terug leefbaarder, na een verdubbeling van de zetels in de Kamer.

De Franstalige groene partij Ecolo richtte een studie- en vormingscentrum op, het CEFÉ (*Centre d'Etudes et de Formation en Ecologie*) dat nu is omgevormd tot *Centre d'Animation et de Recherche en Ecologie politique* (ETOPIA). Het is de denktank van de partij.

9.3. Archieven

Ook de archieven van de groene partijen zijn uiteraard nog dynamische archieven. Het archief van Agalev/Groen! is raadpleegbaar op het AMSAB-ISG. Het dynamisch archief van Groen! is te consulteren op het hoofdkwartier van de partij. Het archief van Ecolo is, na afspraak, te raadplegen op de zetel van ETOPIA (www.etopia.be). Raadpleeg volgende online inventaris:

HENDRICK (A.), LAUREYS (D.). *Etat des fonds et collections du Centre d'Archives privées d'Etopia*. Namen, 2007.

9.4. Publicaties

Ecolo publiceert *La Quinzaine*, een tweewekelijks tijdschrift dat naar leden en sympathisanten gaat. Vroeger luidde de titel: *Ecolo-info* (1981-1997).

De publicaties van Etopia vallen niet onder de verantwoordelijkheid van Ecolo, maar worden er wel door gefinancierd.

Groen! heeft een driemaandelijks ledentijdschrift, *Ecozine*, sedert september 2008. Vroeger heette dit *Bladgroen* (1981-2003). In de periode 2000-2003 was er *Zin* en van 2003 tot 2008 was er *Kompas* voor leden en sympathisanten. De huidige naam luidt *Pesto*, gestart in de herfst van 2008. *Oikos* bestaat sinds 1996 als reflectiekader en wordt driemaandelijks uitgegeven.

Zowel Groen! als Ecolo hebben een elektronische nieuwsbrief waarop kan worden ingetekend. Websites geven eveneens informatie over de laatste ontwikkelingen binnen de partij: www.ecolo.be en www.groen.be.